ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1946

Vyhlásené: 13.04.1946 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

72

Zákon

ze dne 6. března 1946

o úpravě některých právních poměrů důstojníků a rotmistrů z povolání a o převzetí některých osob do československé branné moci.

Prozatímní Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

ČÁST I.
O povolání do činné služby a ponechání v činné službě některých důstojníků a rotmistrů z povolání.

§ 1.

(1) Důstojníci a rotmistři z povolání, kteří byli dne 29. září 1938 v činné službě v československé armádě, zůstávají v poměru důstojníků a rotmistrů z povolání, budou-li podle ustanovení tohoto zákona povoláni do činné služby v československé branné moci.

(2) Ti z nich, kteří byli zařazeni do československé armády v době od 16. března 1939 do 4. května 1945 k výkonu služby, zůstávají důstojníky a rotmistry z povolání, budou-li ponecháni podle ustanovení tohoto zákona v činné službě.

(3) Ustanovení odstavce 2 platí i o osobách, které se v této době staly důstojníky nebo rotmistry z povolání u jednotek československé armády v zahraničí.

§ 2.

(1) Vojenským osobám, které budou ponechány v činné službě, přísluší služební a platové postavení, vyplývající z jejich služby v československých jednotkách v době po 15. březnu 1939, a při tom se posuzují, jako kdyby činnou službu jako českoslovenští důstojníci nebo rotmistři z povolání od 29. září 1938 nepřerušily.

(2) Služební a platové poměry vojenských osob, povolaných do činné služby, upraví se dnem povolání do činné služby, pokud z tohoto zákona jinak nevyplývá, tak, jako kdyby od 30. září 1938 byly bez přerušení československými důstojníky nebo rotmistry z povolání v činné službě, při čemž se u osob, které konaly službu v armádě t. zv. Slovenského státu, přihlédne k povýšením (ustanovení důstojníka z povolání) nabytým v této armádě nejpozději do 29. srpna 1944.

§ 3.

(1) Do té doby, než budou vojenské osoby povolány do činné služby podle ustanovení tohoto zákona, jsou mimo činnou službu, pokud z tohoto zákona jinak nevyplývá. Jejich služební a platové poměry řídí se opatřeními, která byla o nich učiněna v době od 30. září 1938 do 4. května 1945.

(2) Vojenské osoby, které nebudou ponechány v činné službě, přeloží se, pokud z tohoto zákona jinak nevyplývá, do výslužby, mají-li aspoň 10 let započitatelných pro nárok na výslužné a jeho výměru, nemají-li aspoň 10 takových let, přeloží se do zálohy s odbytným. Nárok na výslužné (odbytné) a jeho výměru řídí se ustanoveními zákona ze dne 17. února 1922, č. 76 Sb., o vojenských požitcích zaopatřovacích, a předpisů jej pozměňujících nebo doplňujících.

(3) Branný poměr vojenských osob, které nebudou povolány do činné služby, upraví se, pokud z tohoto zákona nevyplývá jinak, jestliže opatřeními v době od 30. září 1938 do 4. května 1945

a) byly přeloženy do výslužby jako bývalí českoslovenští vojenští gážisté, na poměr vojenských gážistů ve výslužbě,

b) byly převedeny do jiné státní nebo veřejné služby nebo byly propuštěny s platem na odchodnou, na poměr vojenských gážistů v záloze.

§ 4.

Vojenským osobám, které nepodají přihlášky podle ustanovení tohoto zákona, bude odňata vojenská hodnost správním opatřením ministra národní obrany podle § 33 zákona ze dne 4. července 1923, č. 154 Sb., o vojenském kázeňském a kárném právu, jakož i o odnětí vojenské hodnosti a přeložení do výslužby řízením správním, ve znění vyhlášky ministra národní obrany ze dne 8. dubna 1935, č. 65 Sb., o novém znění vojenského kárného zákona.

§ 5.

Přijímací i odvolací komise může učiniti ministru národní obrany návrh, aby vojenská osoba byla zbavena vojenské hodnosti správním opatřením podle § 33 zákona č. 154/1923 Sb. ve znění novelisovaném (vyhláška ministra národní obrany č. 65/1935 Sb.), jestliže jsou pro takové opatření zvláštní důvody, zejména porušila-li vojenská osoba v době okupace hrubě své povinnosti národní a občanské (§ 6, odst. 5).

§ 6.

(1) Proti těm, kteří nebudou povoláni do činné služby nebo v ní ponecháni z důvodů uvedených v § 12, č. 1, 2, 4 až 12, budiž zavedeno řízení před kárnými výbory podle zákona č. 154/1923 Sb. ve znění novelisovaném (vyhláška ministra národní obrany č. 65/1935 Sb.).

(2) Bude-li uložen v tomto řízení trest podle § 23, odst. 1, písm. f), g), odst. 2, písm. d), e), odst. 4 písm. d) zákona č. 154/1923 Sb. ve znění novelisovaném (vyhláška ministra národní obrany č. 65/1935 Sb.), může býti u vojenských osob, které nejsou v civilní státní nebo jiné veřejné službě, v nálezu vysloveno, že potrestaná osoba nesmí býti po dobu v něm uvedenou ustanovena ve služebním (pracovním) poměru u státu, zemí, okresů a obcí, jejich nebo jimi spravovaných ústavů, podniků, fondů a zařízení, a že nesmí býti učitelem nebo profesorem veřejných škol.

(3) Pokud bude vysloven u těchto osob trest snížení nebo ztráty služebních nebo zaopatřovacích platů, rozumí se tím snížení anebo ztráta vojenských služebních nebo zaopatřovacích platů.

(4) U vojenských osob, které jsou ve státní nebo jiné veřejné službě, zašle kárný výbor opis pravoplatného nálezu příslušnému úřadu (orgánu) k opatření podle předpisů o kárném a očistném řízení platných pro tento úřad (orgán).

(5) Ministr národní obrany může zbaviti vojenskou osobu vojenské hodnosti podle § 33 zákona č. 154/1923 Sb. ve znění novelisovaném (vyhláška ministra národní obrany č. 65/1935 Sb.), jsou-li pro takové opatření zvláštní důvody, zejména porušila-li vojenská osoba v době okupace hrubě své povinnosti národní a občanské.

(6) Ministr národní obrany může učiniti opatření uvedené v předchozím odstavci na návrh přijímací nebo odvolací komise nebo vyžádav si jejich vyjádření.

§ 7.

Služební poměr vojenských osob, jenž vznikl jejich převedením do jiné veřejné služby, zejména podle vládního nařízení ze dne 6. června 1939, č. 139 Sb., o umisťování a jiném zaopatření zaměstnanců vojenské správy a déle sloužících, a podle vládního nařízení ze dne 23. června 1939, č. 145 Sb., o převádění důstojníků justiční služby z povolání do občanské soudní služby, pokládá se za zaniklý u těch, které byly ponechány v činné službě; u těch, které budou povolány do činné služby, se zrušuje nastoupením činné služby s účinností ode dne povolání do činné služby.

§ 8.

Do doby, po kterou jsou důstojníci a rotmistři z povolání zavázáni k další činné službě podle § 17 zákona ze dne 19. března 1920, č. 193 Sb. (branný zákon), nezapočítává se doba od 15. března 1939 do 4. května 1945, pokud nejde o dobu ztrávenou ve veřejných službách nebo v armádě t. zv. Slovenského státu.

ČÁST II.
O převzetí některých osob do čs. branné moci jako důstojníků nebo rotmistrů z povolání.

§ 9.

Důstojníci nebo rotmistři armády t. zv. Slovenského státu, kteří nebyli dne 29. září 1938 československými důstojníky nebo rotmistry z povolání, stanou se důstojníky nebo rotmistry z povolání v československé branné moci, budou-li převzati podle ustanovení tohoto zákona.

§ 10.

Služební a platové poměry osob, které budou podle ustanovení tohoto zákona převzaty do československé branné moci jako důstojníci nebo rotmistři z povolání, upraví se v zásadě dnem převzetí tak, jako kdyby ode dne, kdy se v armádě t. zv. Slovenského státu staly důstojníky nebo rotmistry z povolání, konaly činnou službu jako českoslovenští důstojníci nebo rotmistři z povolání, při čemž se přihlédne k povýšením (ustanovení důstojníka z povolání) nabytým v armádě t. zv. Slovenského státu nejpozději 29. srpna 1944.

§ 11.

(1) Důstojníci nebo rotmistři, kteří se stali důstojníky nebo rotmistry z povolání v armádě t. zv. Slovenského státu a nebyli převzati do československé branné moci podle ustanovení tohoto zákona, mohou býti převzati, mají-li aspoň 10 let započitatelných pro nárok na výslužné a jeho výměru, jako vojenští gážisté ve výslužbě, nemají-li takových 10 let, jako vojenští gážisté v záloze s odbytným, v obou případech v hodnosti nabyté v armádě tzv. Slovenského státu do 29. srpna 1944.

(2) Nárok na zaopatřovací platy (odbytné) a jejich výměru se řídí ustanoveními zákona ze dne 17. února 1922, č. 76 Sb., o vojenských požitcích zaopatřovacích, a předpisů jej pozměňujících nebo doplňujících.

ČÁST III.
Všeobecná ustanovení.

§ 12.

Do činné služby nemůže býti povolán (v činné službě ponechán, převzat do československé branné moci):

1. kdo se od roku 1929 při kterémkoliv sčítání lidu přihlásil k německé nebo maďarské národnosti nebo se stal členem národních skupin nebo útvarů nebo politických stran sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti nebo se ucházel o udělení německého nebo maďarského státního občanství;
2. kdo byl na vedoucích místech Národní odborové ústředny zaměstnanecké, Ústředí veřejných zaměstnanců, Hlinkovy strany, Svazu zemědělství a lesnictví, pokud tam nebyl vyslán nebo určen vedoucími činiteli domácího nebo zahraničního odboje, nebo kdo byl dobrovolně členem Kuratoria pro výchovu mládeže, Svazu pro spolupráci s Němci, Českého svazu válečníků, Vlajky, Rodobrany, České ligy proti bolševismu, Německo-české společnosti, Hlinkovy gardy, Německo-slovenské společnosti a jiných fašistických organisací podobné povahy (§ 4 dekretu presidenta republiky ze dne 19. května 1945, č. 5 Sb., o neplatnosti některých majetkově právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organisací a ústavů);
3. kdo se nezúčastnil činně domácího odboje nebo slovenského národního povstání a v obou případech povstání v květnu 1945, ač měl možnost těchto povstání se zúčastnit. Ustanovení o účasti na domácím odboji se nevztahuje na příslušníky jednotek československé armády v zahraničí;
4. kdo v době nesvobody zastával vedoucí funkci ve veřejných službách nebo ve vládním vojsku, pokud tuto funkci nezastával se souhlasem vedoucích činitelů domácího nebo zahraničního odboje. Ustanovení tohoto bodu se nevztahuje na funkce zastávané v armádě t. zv. Slovenského státu do 29. srpna 1944;
5. kdo se zúčastnil nepřátelského hospodářského válečného podnikání, zaujímal vedoucí místo ve válečném průmyslu, pracujícím pro německou a maďarskou armádu, prováděl opevňovací práce pro Němce a Maďary, ledaže by k uvedeným činnostem byl donucen úřadem a nemohl se jim vyhnouti, nebo kdo se obohatil v souvislosti s poměry v době nesvobody;
6. kdo přímo nebo nepřímo, i když nebyl členem organisací pod č. 2 uvedených, vyvinul jakoukoliv činnost proti slovenskému národnímu povstání, o své újmě činy nebo slovy podporoval nebo obhajoval režim nacistů, fašistů, zrádců a kolaborantů nebo se projevil jako osoba protidemokratická nebo protilidová nebo státně nebo národně nespolehlivá;
7. kdo byv vyzván činiteli domácího nebo zahraničního odboje, aby odjel za hranice k účasti na zahraničním odboji, této výzvy neuposlechl;
8. kdo po 15. březnu 1939 byl ve spojenecké nebo neutrální cizině a vrátil se v době nesvobody na území československé republiky bez zvláštního úkolu uloženého mu činiteli domácího nebo zahraničního odboje nebo představiteli států, jež byly spojenci Československé republiky ve válce;
9. kdo službu v československé armádě v zahraničí odepřel nastoupiti nebo nenastoupil, ač k tomu měl možnost;
10. kdo odešel před postupující československou armádou nebo armádami spojeneckými, ač tak nemusil učiniti;
11. jehož manželka od roku 1929 při kterémkoliv sčítání lidu se přihlásila k národnosti německé nebo maďarské nebo se stala členem skupin nebo útvarů nebo politických stran sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti. Ministr národní obrany může po slyšení přijímací komise povoliti výjimku od tohoto ustanovení, přihlásila-li se manželka v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) v úředním hlášení za Češku nebo Slovenku nebo prokáže-li, že zůstala věrna

Československé republice, nikdy se neprovinila proti národu českému nebo slovenskému a buď se zúčastnila boje za osvobození Československé republiky nebo trpěla pod nacistickým nebo fašistickým terorem, nebo netrvalo-li manželství v době počínající dnem 15. března 1939;

12. jehož děti v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky č. 16/1945 Sb.) s jeho souhlasem navštěvovaly německé nebo maďarské školy, ač měly možnost návštěvy škol s vyučovacím jazykem slovanským, nebo jehož nezletilé děti, které podléhaly jeho otcovské moci, v této době žádaly za přijetí na německé vysoké školy.

§ 13.

(1) Z vojenských osob, které podle § 12, č. 3 povolány býti nemohou, budou v případě naléhavé potřeby vzniklé pro nedostatek důstojníků a rotmistrů z povolání na odůvodněný návrh komise přijímací nebo odvolací povolány do činné služby vojenské osoby v hodnosti do podplukovníka, které do dne 5. května 1945 nepřekročily 55. rok věku, pokud jinak vyhovují ustanovením tohoto zákona, jestliže se činně zúčastnily povstání v květnu 1945 nebo účinně podporovaly bojové úsilí spojeneckých nebo našich armád o osvobození Československé republiky.

(2) Vojenské osoby povolané podle odstavce 1 nemohou zastávati velitelská místa počínaje velitelstvím pluků a útvarů jim naroveň postavených nebo jim odpovídající funkce ve vojenské správě po dobu 6 let. V případech zvláštního zřetele hodných může ministr národní obrany tuto dobu zkrátit, nikoliv však na dobu kratší 3 let.

(3) U vojenských osob, které byly povolány do činné služby podle odstavce 1, je vyloučena z doby započitatelné pro zvýšení služného doba 6 let. V případech zvláštního zřetele hodných může ministr národní obrany tuto dobu zkrátit, nikoliv však na dobu kratší jednoho roku.

§ 14.

O povolání do činné služby (ponechání v činné službě, převzetí do československé branné moci) rozhodne ministr národní obrany podle ustanovení tohoto zákona přihlížeje k návrhům komise přijímací, případně odvolací.

§ 15.

(1) Vojenské osoby a osoby uvedené v části II. tohoto zákona jsou povinny podati do 30 dnů ode dne vyhlášení zákona přihlášky, v nichž uvedou všechna potřebná data.

(2) Přihláška je podána včas, prokáže-li osoba, která přihlášku nepodala ve lhůtě podle odstavce 1, že přihlášku v této lhůtě nemohla podati pro nepřekonatelnou překážku, a podá ji do 14 dnů po zániku překážky.

(3) Podrobnosti určí ministr národní obrany vyhláškou v Úředním listě republiky Československé a ve Věcním věstníku ministerstva národní obrany.

§ 16.

(1) Přihlášky přezkoumají přijímací komise pro důstojníky a rotmistry z povolání u ministerstva národní obrany.

(2) Složení a členy komisí určí vláda na návrh ministra národní obrany. Pokud jde o komisi pro důstojníky a rotmistry slovenské národnosti, učiní ministr národní obrany tento návrh po dohodě s předsednictvem Slovenské národní rady.

(3) Komise se řídí jednacím řádem, který vydá ministr národní obrany.

(4) Komise jednajíc o přihlášce se usnese, že navrhuje ministru národní obrany, aby osoba byla podle ustanovení tohoto zákona do činné služby povolána nebo aby povolána nebyla (v činné službě byla ponechána nebo ponechána nebyla, do československé branné moci byla převzata nebo převzata nebyla).

(5) O návrhu, aby osoba do činné služby povolána nebyla (v činné službě ponechána nebyla, do československé branné moci převzata nebyla) nebo aby byla povolána jen podle § 13, vyrozumí komise tuto osobu písemně s uvedením důvodů a s poučením o právu odvolacím (§ 17).

(6) Návrh, aby osoba byla povolána do činné služby (byla ponechána v činné službě, převzata do československé branné moci), a pravoplatný návrh podle odstavce 5 předloží komise ministru národní obrany.

§ 17.

(1) Proti usnesení přijímací komise, aby osoba do činné služby povolána nebyla (v činné službě ponechána nebyla, do československé branné moci převzata nebyla) nebo aby byla povolána jen podle § 13, je přípustno odvolání k odvolací komisi, která bude rovněž zřízena u ministerstva národní obrany. Odvolací lhůta činí 15 dnů od doručení vyrozumění přijímací komise. Dny poštovní dopravy se nezapočítávají do odvolací lhůty. Odvolání se podává u přijímací komise.

(2) Složení a členy odvolací komise určí vláda na návrh ministra národní obrany, který jej učiní po dohodě s předsednictvem Slovenské národní rady.

(3) Odvolací komise řídí se jednacím řádem, který vydá ministr národní obrany.

§ 18.

(1) Odvolací komise projedná odvolání a potvrdí usnesení přijímací komise nebo odvolání vyhoví a navrhne, aby osoba, o niž jde, byla povolána do činné služby (v činné službě byla ponechána, do československé branné moci byla převzata).

(2) Odvolací komise předloží své usnesení ministru národní obrany.

(3) Odvolací komise může šetření provedené přijímací komisí doplniti buďto sama nebo uložiti doplnění přijímací komisi.

§ 19.

Přijímací i odvolací komise mohou se obraceti ve věcech šetření se žádostí o provedení jednotlivých vyšetřovacích úkolů na vojenská velitelství, úřady, ústavy a soudy, jakož i na občanské soudy a orgány veřejné správy.

§ 20.

(1) Pokud se v tomto zákoně mluví o povolání nebo nepovolání do činné služby, rozumí se tím povolání nebo nepovolání do činné služby podle tohoto zákona.

(2) Pokud se v tomto zákoně mluví o ponechání nebo neponechání v činné službě, rozumí se tím ponechání nebo neponechání v poměru důstojníka nebo rotmistra z povolání podle tohoto zákona.

(3) Pokud se v tomto zákoně mluví o převzetí do československé branné moci, rozumí se tím převzetí za důstojníka nebo rotmistra z povolání do československé branné moci podle ustanovení tohoto zákona.

(4) Pokud se v tomto zákoně mluví o vojenských osobách, rozumějí se tím vojenské osoby, které byly dne 29. září 1938 v činné službě v československé armádě jako důstojníci nebo rotmistři z povolání.

§ 21.

(1) Osoba, která bude do činné služby povolána (v činné službě ponechána, do československé branné moci převzata) je povinna činnou službu nastoupiti (v činné službě pokračovat).

(2) Ministr národní obrany uvolní v dohodě s příslušným ústředním úřadem osobu, o které bude podle ustanovení tohoto zákona rozhodnuto, aby byla do činné služby povolána (v činné službě ponechána, do československé branné moci převzata) dočasně nebo trvale z činné služby, vyžaduje-li toho naléhavý veřejný zájem.

(3) Osobám, které byly uvolněny dočasně, bude udělena bezplatná dovolená. Při nastoupení činné služby posuzují se, jako by nastoupily činnou službu dnem rozhodnutí o povolání do činné služby. Ti, kdož byli uvolněni trvale, přeloží se do zálohy.

§ 22.

(1) Ministr národní obrany může povolati vojenské osoby do činné služby zatímně, dokud nerozhodne o jejich povolání do činné služby podle tohoto zákona.

(2) Osoby zatímně povolané, o nichž ministr národní obrany rozhodl, že do činné služby podle tohoto zákona povolány nebudou, budou propuštěny z činné služby.

(3) Platí o nich, že v době od nastoupení činné služby podle zatímního povolání (odstavec 1) až do svého propuštění z činné služby konaly činnou službu vojenskou.

§ 23.

Ustanovení tohoto zákona platí obdobně i na vojenské osoby, které se staly československými důstojníky nebo rotmistry z povolání v době od 30. září 1938 do 15. března 1939.

§ 24.

Podrobnosti upraví vláda nařízením.

§ 25.

(1) Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení. Rozhodnutí podle tohoto zákona o povolání do činné služby (o ponechání v činné službě, o převzetí do československé branné moci) mohou býti učiněna nejpozději do jednoho roku od jeho vyhlášení.

(2) Zákon provedou všichni členové vlády.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Gottwald v. r.

Dr. Stránský v. r.

Široký v. r.

Dr. Šrámek v. r.

Ursíny v. r.

Masaryk v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Ripka v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Ďuriš v. r.

Dr. Pietor v. r.

gen. Hasal v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Procházka v. r. též za ministra Hálu

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r.

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Lichner v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.